

Vsebina Contents

- Dr. Tina Štemberger* **3 Raziskovanje o otrocih/z otroki: vprašanje participativnega raziskovanja z otroki**
Research on/with Children: Question of Participatory Research with Children
- Mag. Mihaela Cvek,
dr. Mateja Pšunder* **19 Možnosti in pasti uporabe mobilnega telefona: vidik učiteljev in učencev**
The Benefits and Drawbacks of Mobile Phone Use: Teachers' and Students' Perspectives
- Mag. Monika Hruškar Franič* **33 Mnenje staršev o organizaciji interesnih dejavnosti**
Parents' Opinions on Extracurricular Activities Organisation
- Dr. Radovan Grandić,
Maja Bosanac* **44 Predstavitev in analiza modela družbeno koristnega učenja**
Presenting and Analyzing the Academic Service Learning Model
- Ana Bogdan Zupančič,
dr. Mitja Krajnčan* **58 Odnosna kompetenca strokovnih delavcev v osnovni šoli**
The Relationship Competence of the Primary School Education Staff
- Dr. Petra Dolenc,
Špela Virag* **73 Stres, soočanje s stresom in poklicno zadovoljstvo pedagoških delavcev**
Stress, Coping with Stress and Job Satisfaction Among Educational Professionals
- Dr. Renata Jukić,
dr. Tihana Škojo* **86 Ocena pripravljenosti študentov na izzive učiteljskega poklica**
The Evaluation of Student Readiness for the Challenges of the Teaching Profession

*Dr. Vesna Buljubašić-
Kuzmanović,
dr. Sanja Španja*

103 Indeks inkluzivnosti socialne kulture šole
Index for Inclusion of Social School Culture

Raziskovanje o otrocih/z otroki: vprašanje participativnega raziskovanja z otroki

Prejeto 05.01.2019 / Sprejeto 20.01.2019

Znanstveni članek

UDK 303.443-053.:17

KLJUČNE BESEDE: participativno raziskovanje, tehnike zbiranja podatkov, raziskovalni pristop

POVZETEK – V prispevku se osredotočamo na vprašanje participativnega raziskovanja z otroki, torej raziskovanja z aktivno vlogo otrok. Predstavljena so temeljna izhodišča in ideje za tovrstno raziskovanje ter razmislek o etičnem vidiku vključevanja otrok v raziskovanje. Osrednji del prispevka se usmerja na tehnike zbiranja podatkov, ki omogočajo sodelovanje otrok v raziskovanju, pri čemer so predstavljene t.i. ustvarjalne tehnike (npr. pripovedovanje zgodb, risbe, fotografije) in tehnike, ki imajo v raziskovanju že dolgo tradicijo (npr. opazovanje, intervju). Prispevek zaključimo z nekaterimi kritičnimi pogledi na tovrstno raziskovanje oz. s poizkusom umestitve tovrstnega raziskovanja v kontekst izbire ustreznih pristopov, tehnik zbiranja in obdelave podatkov ter predstavljanja rezultatov.

Received 05.01.2019 / Accepted 20.01.2019

Scientific paper

UDC 303.443-053.:17

KEYWORDS: participatory research, data collection techniques, research paradigm

ABSTRACT – The paper focuses on the issue of participatory research with children, i.e. research with an active involvement of children. The basic starting points and ideas for this kind of research are presented along with a reflection on the ethical aspect of involving children in research. The core part of the paper focuses on data collection techniques that enable the children to be active participants in the research: creative techniques (e.g. telling stories, drawings, photographs) as well as the techniques with a long tradition in research (e.g. observation, interview). The discussion concludes with a few critical views of this kind of research with the attempt of embedding it in the context of a decision on an appropriate research paradigm, data collection techniques, data processing methods and the question of presenting the results.

1 Uvod

Zavedanje o pomenu otrokovih pravic in njihovo uresničevanje narekuje tudi potrebo po razmisleku o sodelovanju otrok v raziskovanju: torej po tem, da se na eni strani otrokom omogoči, da sami izrazijo svoje doživljanje, občutja, poglede, pa tudi o tem, da se jih v tem procesu ustrezno zaščiti, v smislu, da sami odločajo o svoji vlogi v raziskavi ter da sodelovanje otroku ne prinese morebitnih negativnih posledic. Sodelovanje otrok v raziskovanju je trenutno predmet mnogih teoretskih razprav, ki gredo predvsem v smeri oblikovanja t.i. ustvarjalnih tehnik zbiranja podatkov, v katerih so otroci aktivni ustvarjalci raziskovalnega procesa. Te razprave se umeščajo v okvir rekonceptualizacije otroštva, ki otrokom priznava njim lastno "otroško kulturo" in poudarja pomembnost zavedanja o moči sporočil otrok, s katerimi pomembno prispevajo k izgrajevanju družine kot tudi družbe (Veale, 2005) ter v opredelitev v Konvenciji o otrokovih pravicah (1989), ki izpostavlja, da morajo biti otroci seznanjeni in vključeni v proces odločanja o zadevah, ki vplivajo na njihovo življenje. Vključevanje otrok v raziskovanje seveda odpira mnoga vprašanja. V prispevku zato najprej opredelimo pojem participativnega

Možnosti in pasti uporabe mobilnega telefona: vidik učiteljev in učencev

Prejeto 10.09.2018 / Sprejeto 20.01.2019

Znanstveni članek

UDK 373.3+621.395.721.5

KLJUČNE BESEDE: mobilni telefon, možnosti uporabe, osnovna šola, možnosti in pasti, učni pripomoček, vzgojnoizobraževalni proces

POVZETEK – Živimo v času, ko je sodobna tehnologija, s tem pa tudi mobilni telefoni, postala nepogrešljivi del vsakdana. Mladostnike, ki so še posebej dovzetni za uporabo mobilnega telefona, je treba ozaveščati o primerni in kritični uporabi le-tega. Enega izmed pozitivnih vidikov ozaveščanja lahko predstavlja vnos mobilnega telefona v šolski prostor, v vzgojno-izobraževalni proces. Raziskovalci navajajo, da lahko mobilni telefoni, če se uporabljajo kot učni pripomoček, prinašajo v vzgojno-izobraževalni proces številne prednosti. Hkrati opozarjajo tudi na možne pasti, do katerih lahko privede uporaba mobilnega telefona v vzgojno-izobraževalnem procesu. V empiričnem delu prispevka prikazujemo del rezultatov obsežnejše raziskave o uporabi mobilnega telefona med osnovnošolci, v kateri smo med drugim proučevali stališča učiteljev in učencev do možnosti in pasti uporabe mobilnega telefona kot učnega pripomočka v vzgojno-izobraževalnem procesu. Raziskava je pokazala, da med učitelji in učenci ter med učenci glede na spol in razred obstajajo razlike v pogledih na možnosti in na pasti uporabe mobilnega telefona v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Received 10.09.2018 / Accepted 20.01.2019

Scientific paper

UDC 373.3+621.395.721.5

KEYWORDS: mobile phone, potential use, primary school, disadvantages, benefits and drawbacks, learning tool, educational process

ABSTRACT – Modern technology, including mobile phones, has become an indispensable part of everyday life. Young people, who are especially apt to use mobile phones, need to be aware of appropriate and critical use of phones. One positive aspect of phone usage is its implementation in the educational process. Researchers state that the use of the mobile phone as a learning tool has many benefits. Nevertheless, researchers also point out the possible disadvantages of mobile phone use in the educational process. Some results of our wide research are reported in the empirical part. The whole study of primary school students' mobile phone use included teachers' and students' views on the benefits and drawbacks of using mobile phones as learning tools. The research shows discrepancies between teachers and students, based on gender and grade, in their opinions about the potential benefits and disadvantages of mobile phone use in the educational process.

1 Uvod

Mladostniki odraščajo s sodobno tehnologijo. Uporaba mobilnih telefonov (v nadaljevanju MT) postaja pomemben del kulture mladih (AI Tameemy, 2017; Grimm in Rhein, 2007). Mladostniki MT pogosto obvladajo znatno bolje kot odrasli. Pri tem so nemalokrat daleč pred svojimi starši in učitelji (Grimm in Rhein, 2007; Kowalski, Limber in Agatston, 2008; Lorenz in Kikkas, 2013).

Mladostniki so do uporabe MT pogosto premalo kritični, zato je pomembno, da jih ozaveščamo s pomenom varne in odgovorne uporabe le-teh. Enega izmed pozitivnih vidikov ozaveščanja predstavlja vnos sodobne tehnologije v šolski prostor. Primerna

Mnenje staršev o organizaciji interesnih dejavnosti

Prejeto 18.10.2018 / Sprejeto 20.01.2019

Znanstveni članek

UDK 379.8:37-055.52

KLJUČNE BESEDE: izvenšolske interesne dejavnosti, interesne dejavnosti izven rednega pouka, šolski kurikulum, vzgoja in izobraževanje

POVZETEK – Namen interesnih dejavnosti je razvijati interesna področja učencev, s katerimi uresničujejo vzgojno-izobraževalne cilje, pri čemer izbirajo in se odločajo za aktivnosti po lastni presoji. Učenec se vključuje v interesne dejavnosti, ki izhajajo iz njegovega zanimanja, v sodelovanju s starši in mentorji. Šola te aktivnosti organizira izven rednega šolskega pouka (ob koncu tedna ali med prazniki). Avtorica poroča o raziskavi, v kateri je ugotavljala stališče staršev o izbiri interesnih aktivnosti učencev prvih in četrtilih razredov osnovnih šol. Raziskava je bila izvedena na vzorcu staršev učencev prvih in četrtilih razredov osnovnih šol v Republiki Hrvaški ($N = 611$) v šolskem letu 2017/2018. Rezultati so pokazali, da so starši pripravljene v večji meri vključiti otroke v izvenšolske dejavnosti med prazniki kot ob koncu tedna in da so bolj naklonjeni interesnim dejavnostim, ki potekajo v šolskih prostorih, manj pa tistim, ki potekajo drugje. Vse te dejavnosti so pripravljene tudi financirati.

Received 18.10.2018 / Accepted 20.01.2019

Scientific paper

UDC 379.8:37-055.52

KEYWORDS: extracurricular activities, after-school activities, non-teaching days, school curriculum, education

ABSTRACT – Extracurricular activities in primary schools are organized within the teaching part of the day to meet students' needs and interests. A lack of choice for a student to choose an attractive activity is often compensated by involving the students in extracurricular activities in non-teaching time of the day or on weekends and holidays. This thesis presents a study aimed at identifying parents' opinions on the selection of extracurricular and after-school activities of students in the first and fourth grades and the organization of these activities within the school programme during non-teaching days in the school year. The survey was conducted on a sample of parents of the first- and fourth-grade primary school students in Croatia ($N = 611$) during the first half of the school year 2017/2018. The research results show that the parents are statistically significantly more willing to enroll children in extracurricular activities during school holidays than on weekends. They are more prepared to enroll their child in activities that take place at the school the child is attending rather than inside or outside the local community, and would finance that activity during non-teaching school days.

1 Uvod

Šolske interesne dejavnosti v osnovnih šolah Republike Hrvaške so načrtovane s šolskim kurikulumom in letnim načrtom ter programom dela učiteljev in niso obvezni del delovne obremenitve učenca. Takšne dejavnosti se najpogosteje izvaja takoj po zaključku rednega pouka ob dnevih pouka v šolskem letu. Redki so primeri, ko potekajo šolske interesne dejavnosti v dnevih, ko ni pouka, saj bi to zahtevalo prilagajanje učitelja in šolskega kurikuluma potrebam dejavnosti. Dejavnosti povezujejo učenca z družbo in okoljem, v katerem živi. Šola je v skladu z načrtovalskimi in programskimi zahtevami dolžna šolske in izvenšolske interesne dejavnosti uvrstiti v šolski kurikulum.

Predstavitev in analiza modela družbeno koristnega učenja

Prejeto 01.11.2018 / Sprejeto 20.01.2019

Znanstveni članek

UDK 378.091.33-027.22

KLJUČNE BESEDE: družbeno koristno učenje, tretja misija univerze, izkustveno učenje

POVZETEK – V literaturi je koncept družbeno koristnega učenja obravnavan na večplasten način, od mnenja, da je to metoda poučevanja, do definicij, ki opredeljujejo družbeno koristno učenje v določeni skopnosti kot gibanje za družbene spremembe. Družbene potrebe narekujejo večjo odprtost univerz, zato je v tem kontekstu namen tega prispevka predstaviti model družbeno koristnega učenja. Ta model je bil razvit in ima najširšo implementacijo v Združenih državah Amerike, vendar se v zadnjih letih vse bolj uveljavlja v okviru evropskih projektov o tretji misiji univerz (Europe Engage, European Indicators and Ranking Methodology for University Third Mission), kar podpira tudi civilna dimenzija družbe. Ko smo proučevali teoretične osnove tega modela, smo ugotovili povezavo z izkustvenim učenjem J. Deweya, Freirejevo kritično pedagogiko in elementi Kolbovega izkustvenega učenja kot teoretične osnove novejšega datuma. Ugotavljamo, da bi širša uporaba tega modela zahtevala številne spremembe znotraj našega visokošolskega izobraževanja, vendar pa je mogoče v evropskem prostoru opaziti naraščajoč zagon in promoviranje modelov družbeno koristnega učenja.

Received 01.11.2018 / Accepted 20.01.2019

Scientific paper

UDC 378.091.33-027.22

KEYWORDS: academic service learning, third mission of universities, experiential learning

ABSTRACT – In literature, the concept of academic service learning is accessed multilaterally, from defining it as a teaching method to definitions which academic service learning consider as movement for social change. The aim of this paper is, due to increasing needs of opening universities towards communities, to present academic service learning. This model originates in America, and there has the widest use, but lately, it is increasingly studied in the framework of European projects about the third mission of universities (Europe Engage, European Indicators and Ranking Methodology for University Third Mission), more precisely, its civic dimension. As one of the tasks of the paper, we emphasize the theoretical basis of academic service learning most often associated with Dewey's experiential learning, Freire's critical pedagogy, and Kolb's cycle of experiential learning as theoretical underpinnings. It can be concluded that a wider application of this model would require a number of changes within our higher education, but it is possible to notice the increasing growing emphasis on and promotion of academic service-learning at the European level.

1 Uvod

Činjenica je da se uporedo sa promenama u društvu menja i sistem obrazovanja. Obrazovanje je oduvek bilo neodvojivo od društva u kojem deluje. Novonastale društvene promene, uslovljene pre svega procesom globalizacije, rezultirale su pluralizmom shvatanja i različitim pristupima obrazovanju. Sa jedne strane, navodi se kako obrazovanje ne zadovoljava potrebe sveta rada, usled čega se sve češće piše o značaju uvođenja dualnog obrazovanja, kao i stvaranja preduzetničkih univerziteta. Polazna osnova prilikom određenja značaja obrazovanja u savremenim uslovima može da bude i kritika na isključivu usmerenost na instrumentalni pristup znanju. Tako Lisman (2008), jedan od istaknutijih kritičara koncepta *društvo znanja*, ističe kako, ukoliko se znanje

Odnosna kompetenca strokovnih delavcev v osnovni šoli

Prejeto 15.09.2018 / Sprejeto 10.12.2018

Znanstveni članek

UDK 373.3.011.3-051

KLJUČNE BESEDE: odnosna kompetenca, pedagoški odnos, strokovni delavci, osnovna šola

POVZETEK – Sodobni pedagoški diskurzi izpostavljajo pomembnost kakovostnih profesionalnih odnosov med strokovnimi delavci in otroki/mladostniki na osnovni šoli za celosten napredek slednjih. Osredotočili smo se na merjenje odnosne kompetence, ki nam omogoča vpogled v posamezne komponente omenjenih odnosov. Zanimalo nas je, kako strokovni delavci na osnovni šoli ocenjujejo posamezne komponente odnosne kompetence glede na profil in delovno mesto v povezavi z delovnimi izkušnjami (delovna doba). V prispevku smo izhajali iz posameznih delov empirične kvantitativne neeksperimentalne raziskave, ki smo jo izvedli na vzorcu 121 strokovnih delavcev v različnih slovenskih osnovnih šolah. Raziskava je pokazala, da strokovni delavci visoko ocenjujejo svojo odnosno kompetentnost in da obstajajo razlike med ocenami posameznih komponent odnosne kompetentnosti glede na profil ter delovno mesto. Ugotovitev nas usmerja k pomembnosti višanja profesionalne države v pedagoških odnosih, kjer je še posebej pomembna samoevalvacija, prav tako pa tudi sposobnosti in kompetence za vzpostavljanje ter vzdrževanje kakovostnih in nadzorovanih strokovnih odnosov do vseh deležnikov osnovnošolskega prostora.

Received 15.09.2018 / Accepted 10.12.2018

Scientific paper

UDC 373.3.011.3-051

KEYWORDS: relationship competence, pedagogical attitude, education staff, elementary school

ABSTRACT – Contemporary pedagogical discourses highlight the importance of quality professional relationships between education staff and children/adolescents in primary schools for a comprehensive progress of the latter. In the article, we focused on measuring the relationship competence, which gives us insight into the individual components of these relationships. We were interested in how the primary school education staff assess the individual components of the relationship competence according to the profile and workplace in connection with work experience (period of employment). The article is based on the individual parts of the empirical quantitative non-experimental research, which was carried out on a sample of 121 educators from different Slovenian primary schools. The research has shown that the education staff assess their relationship competence highly and that there are differences between assessments of individual components of the relationship competence with regard to profile and workplace. The findings lead us to the importance of raising the professional attitude in pedagogical relationships, where self-evaluation, ability and competences for establishing and maintaining quality and controlled professional relations with all stakeholders in primary school environment are of particular importance.

1 Uvod

Sodobne pedagoške smernice se nagibajo k subjektivizmu, individualizaciji in inkluzivni paradigmi, pri čemer kakovostni odnosi med pedagoškimi strokovnimi delavci in otroki/mladostniki igrajo pomembno vlogo pri spodbujanju celostnega razvoja le-teh. Zato se nam zdi ključno, da raziskujemo načine, kako zagotoviti kakovost teh odnosov v osnovni šoli, saj raziskave potrjujejo statistično pomembnost povezave med kakovostjo odnosov, čustvenim sprejemanjem, odnosno in socialno kompetentnostjo

Stres, soočanje s stresom in poklicno zadovoljstvo pedagoških delavcev

Prejeto 17.09.2018 / Sprejeto 10.12.2019

Znanstveni članek

UDK 37-051:331.442

KLJUČNE BESEDE: stres na delovnem mestu, strategije spoprijemanja s stresom, zadovoljstvo pri delu, samoučinkovitost, pedagoški delavci

POVZETEK – Namen prispevka je bil preučiti povezanost med zaznano stopnjo stresa, samoučinkovitostjo, spoprijemalnimi strategijami in poklicnim zadovoljstvom pri osnovnošolskih pedagoških delavcih. V raziskavi je sodelovalo 267 slovenskih učiteljev in šolskih svetovalnih delavcev, ki so izpolnili različne merske pripomočke: Lestvico splošne samoučinkovitosti, Vprašalnik spoprijemanja COPE – krajša verzija in za namene raziskave oblikovano lestvico za preverjanje zadovoljstva pri delu. Rezultati so pokazali, da pedagoški delavci razmeroma pogosto doživljajo stres na delovnem mestu, sicer pa imajo visoke predstave o lastni učinkovitosti in večinoma izražajo visoko stopnjo zadovoljstva pri delu. Pri soočanju s stresnimi situacijami se najpogosteje poslužujejo strategij aktivnega spoprijemanja in načrtovanja, ki predstavljata konstruktivni način spopadanja s stresom. Na podlagi rezultatov raziskave smo potrdili pomembne korelacije med preučevanimi spremenljivkami. Pri preverjanju predpostavljenega napovednega modela smo ugotovili, da nižja stopnja poklicnega stresa, višja samoučinkovitost in pogostejša uporaba produktivnega spoprijemanja pomembno prispevajo k večjemu zadovoljstvu pedagoških delavcev.

Received 17.09.2018 / Accepted 10.12.2019

Scientific paper

UDC 37-051:331.442

KEYWORDS: work-related stress, coping strategies, job satisfaction, self-efficacy, educational professionals

ABSTRACT – The purpose of the contribution was to examine the relationship between work-related stress, self-efficacy, coping strategies and job satisfaction among educational professionals in primary school. The research sample included 267 Slovenian teachers and school counselors. The participants completed the General Self-Efficacy Scale, the Brief COPE Inventory and a specially designed scale for determining job satisfaction of educational professionals. The results revealed that participants are relatively often experiencing stress. They also reported high self-efficacy beliefs and high levels of job satisfaction. The most frequently used coping strategies were active coping and planning, which represent a constructive way of coping with stress. Significant correlations between the studied variables were identified. The results of multiple regression indicated that lower level of work stress, higher self-efficacy and more frequent use of productive coping contribute significantly to greater satisfaction of educational professionals.

1 Uvod

V literaturi pogosto zasledimo, da pedagoški poklic velja za zelo stresnega (Agai-Dejmaha, Bislimovska in Mijakoski, 2015; Košir, Licardo, Tement in Habe, 2014; Slivar, 2013; Sprenger, 2011). Stres na delovnem mestu predstavlja nadvse aktualno raziskovalno področje, saj se posledice prevelikih delovnih obremenitev pogosto odražajo v različnih težavah v telesnem in duševnem zdravju. Slednje pa vpliva na slabšo kakovost in učinkovitost vzgojno-izobraževalnega dela ter nezadovoljstvo pri delu (Slivar, 2013), kar lahko privede do pojava izgorelosti in celo do opustitve pedagoškega poklica (Gla-van, 2016; Klassen in Chiu, 2010; Košir idr., 2014; Reilly, Dhingra in Boduszek, 2014).

Ocena pripravljenosti študentov na izzive učiteljskega poklica

Prejeto 15.08.2018 / Sprejeto 10.12.2018

Znanstveni članek

UDK 37.015.3:378-052

KLJUČNE BESEDE: pedagoške in didaktične kompetence, društvene in individualne kompetence, študenti učiteljskih smeri

POVZETEK – V širšem evropskem kontekstu je aktualno razmišljanje o kompetencijskem profilu učiteljev ter tudi o učinkovitosti usposabljanja kandidatov za učiteljski poklic. Namen raziskave je preučiti pomen in obvladovanje posameznih učiteljskih kompetenc študentov zadnjega letnika studija učiteljskih smeri s samoocenjevanjem posedovanja pedagoško-didaktičnih kompetenc in lastne usposobljenosti za poučevanje ter posedovanja socialnih in individualnih kompetenc za opravljanje učiteljskega poklica. Izpeljan je bil polstrukturiran intervju v treh ciljnih skupinah s po 10 študenti učiteljskih smeri različnih področij: umetniškega, družbeno-humanističnega, naravoslovno-matematičnega. Rezultati raziskave kažejo na strahove in dvome študentov v posedovanje določenih pedagoško-didaktičnih in socialnih kompetenc, potrebnih za poučevanje, ter na pomanjkljivosti učiteljskih smeri pri pripravi študentov na omenjene kompetence.

Received 15.08.2018 / Accepted 10.12.2018

Scientific paper

UDC 37.015.3:378-052

KEYWORDS: pedagogical-didactic competencies, social and individual competencies, students of educational studies

ABSTRACT – In a broader European context, there is a contemplation of the progress in the teacher's competence profile as well as of the effectiveness of the teaching studies in the acquisition and development of those competences. The research seeks to examine the importance and mastery of individual teacher competences of graduate students of Teachers' education through self-assessment of possession of pedagogical-didactic competences, and self-qualification for teaching and the possession of social and individual competences for the teaching job. A semi-structured interview was conducted in three focus groups with 10 students of teachers' studies from different fields: artistic, social-humanistic, natural-mathematical. The results of the research indicate the fears and doubts of students regarding certain pedagogical-didactic and social competences required for the teaching job, and the disadvantages of teaching studies in preparing students for the same.

1 Uvod

Fleksibilnost, prilagodljivost i mobilnost imperativi su globalnog gospodarstva i informacijskog društva i istovremeno predstavljaju vodeću temu u aktualnom diskursu o obrazovanju i osposobljavanju. Očekuje se da će odrasli 21. stoljeća morati ispuniti različite uloge i izazove tijekom života te djelovati u različitim kontekstima (Rychen, Salganic, 2003). Postavlja se pitanje kakvo je obrazovanje potrebno za suočavanje s tim izazovima. Suvremeno obrazovanje ne može počivati isključivo na znanju, autoritetu i poslušnosti, nego na usmjerenosti novom, budućnosti, a to podrazumijeva ponajprije kritičko mišljenje, stvaralaštvo i slobodu kao svoje bitne odrednice (Polić, 2002). Reformski procesi unutar sustava obrazovanja u zemljama Europe 21. stoljeća u fokusu nastojanja često imaju koncepciju profesionalne pripreme nastavnika za rad u školi. Okosnica ekonomskog napretka i socijalne kohezije društva je kvaliteta socijalnog kapitala koja je

Index for Inclusion of Social School Culture

Prejeto 05.04.2018 / Sprejeto 10.12.2018

Znanstveni članek

UDK 373.5:316.4.063.3

KLJUČNE BESEDE: šola, socialna in inkluzivna kultura, politika in praksa, prepreke pri učenju in sodelovanju, podpora različnostim

POVZETEK – Pri pojmovanju šole kot vzgojno-izobraževalne ustanove se je v večini primerov pisalo o njenih organizacijskih in institucionalnih problemih, zato se je šolske teorije v preteklosti najpogosteje interpretiralo kot teorije šolske organizacije. Današnje šolske teorije se trudijo zajeti šolo v celoti, z globljim razumevanjem njene socialne, pedagoške in inkluzivne biti. Zato je cilj tega dela dobiti odgovor na vprašanje, v kolikšni meri se v raziskavo zajetih osnovnih in srednjih šolah ustvarja in razvija inkluzivna kultura, oblikuje inkluzivna politika in promovira inkluzivna praksa. Rezultati kažejo, da morajo šole, še zlasti srednje, skupaj s starši in skupnostjo prevzeti večjo odgovornost in medsebojno deliti filozofijo inkluzivne vzgoje in izobraževanja. Šolo bi bilo treba kontinuirano razvijati kot varno skupnost, ki sprejema, sodeluje in upošteva, daje podporo in kaže toleranco, razvija skupne inkluzivne vrednote, ki usmerjajo odločanje o šolski politiki in praksi. Različne oblike podpore in sredstva morajo biti bolje koordinirani (usklajeni), strokovnost šolskega osebja pa se mora bolj razvijati in nadgrajevati pri iskanju odgovora na vprašanje "Kako odgovoriti na različnosti med učenci?". Indeks inkluzivnosti se prepozna kot pomembno kulturno, politično in gospodarsko vprašanje, ki je vitkano v socialno, inkluzivno in pedagoško bit šole. Teži k zmanjšanju vseh oblik diskriminacije in odpravljanju ovir v učnem okolju in pri sodelovanju, pa tudi pri prihodnjem zaposlovanju.

Received 05.04.2018 / Accepted 10.12.2018

Scientific paper

UDC 373.5:316.4.063.3

KEYWORDS: school, social and inclusive culture, policies and practices, barriers to learning and participation, support for diversity

ABSTRACT – In their reflections on school as an educational institution, most authors have written about its organizational and institutional issues, which is why, in the past, the school theories were most commonly interpreted as school organization theories. Contemporary school theories attempt to include the school as a whole, with a deeper understanding of its social, educational and inclusive identity. Therefore, the aim of this paper is to answer the question to which extent the covered primary and secondary schools create and develop inclusive cultures, produce inclusive policies and evolve inclusive practices. The results indicate that the schools, secondary in particular, should take more responsibility and share the philosophy of inclusive education with the parents and the community. They should continuously develop the school as a safe community that embraces, cooperates and respects, supports and shows tolerance, develops common inclusive values that guide the decision-making on school policies and practices. Different forms of support and resources require better coordination, and the expertise of school staff should be further developed and upgraded in finding answers to the question of how to respond to diversity among students. The Index for Inclusion is recognized as an important cultural, political and economic issue woven into the social, inclusive and pedagogical/educational identity of the schools. It strives to reduce all forms of discrimination and remove barriers to learning and participation as well as future employment.

1 Introduction

The concept of culture as the ideals, values and beliefs shared by the members of a society was developed by anthropologists at the end of the 19th century. Culture as "a complex whole which includes knowledge, beliefs, art, law, morals, custom, and any